

УДК 37.013.42:37.091

DOI: 10.24144/2524-0609.2021.49.135-139

Павлик Надія Павлівна

доктор педагогічних наук, доцент
кафедра соціальних технологій

Житомирський державний університет імені Івана Франка, м.Житомир, Україна
pavnad@ukr.net
<http://orcid.org/0000-0003-2601-4104>

Сейко Наталія Андріївна

доктор педагогічних наук, професор
кафедра соціальних технологій

Житомирський державний університет імені Івана Франка, м.Житомир, Україна
sejkona.zdu@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-6197-9553>

Ситняківська Світлана Михайлівна

доктор педагогічних наук, доцент
кафедра соціальних технологій

Житомирський державний університет імені Івана Франка, м.Житомир, Україна
hng@ukr.net
<http://orcid.org/0000-0003-1367-0487>

СТУДЕНТСЬКІ ФАНДРЕЙЗИНГОВІ ПРОЕКТИ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Анотація. Мета статті – встановлення змісту і значення студентських фандрейзингових проектів у системі професійної підготовки соціальних працівників у ЗВО. Обґрунтовано необхідність розробки та зміст студентських фандрейзингових проектів у системі професійної підготовки соціальних працівників у ЗВО. На підставі аналізу численних освітніх програм напряму підготовки 231 Соціальна робота (бакалаврського та магістерського рівнів) сформульовано висновок про нестачу навчальних дисциплін з соціального фандрейзингу в змісті професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери. Визначено основні принципи, етичні вимоги й сутність фандрейзингової діяльності соціальних працівників у сфері соціального захисту різних груп клієнтів. Представлено процедуру й алгоритм розробки студентами навчальних проектів у процесі вивчення ними навчальної дисципліни «Соціальний фандрейзинг» (формулювання ідеї, проектування бюджету, комунікація з донорами, реалізація проекту, підготовка звітності). Схарактеризовано сукупність професійних знань, вмінь (інформаційних, операційних, проєктувальних, рефлексивних) та soft skills у процесі розвитку у студентів фандрейзингової компетентності. Наведено приклади завдань з практичних занять до курсу соціального фандрейзингу, з багаторічного досвіду викладацької діяльності авторів.

Ключові слова: фандрейзинг; соціальний працівник; соціальний проєкт; бюджет; донор.

Вступ. Сучасні соціокультурні процеси в Україні, трансформація її соціальної сфери, ризики і виклики, що постають перед українським суспільством, – вимагають належної уваги з боку всіх соціальних установ та закладів, що здійснюють соціальний захист окремих груп населення. Система освіти як один з провідних соціальних інститутів має забезпечити кадровий потенціал для всіх провідних видів діяльності соціальних працівників – діагностичної, корекційно-розвиваючої, реабілітаційної, профілактичної, правозахисної, культурно-просвітницької, організаційно-управлінської, методичної, соціально-педагогічної. Ці напрями професійної діяльності соціальних працівників окреслені освітніми стандартами та освітніми програмами підготовки за спеціальністю 231 – соціальна робота. Крім того, вимоги до професійної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери опосередковано визначаються в основних документах про освіту – Законах України «Про вищу освіту» (2014), «Про освіту» (2017), «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» (2000), «Про соціальні послуги» (2019) та ін.

Сучасна соціальна сфера не може покладатися лише на державне фінансування та залучення інших державних ресурсів для вирішення всієї сукупності завдань соціального захисту населення. Тому розвиток локального соціального капіталу, зростання рівня соціальної відповідальності бізнесу, поширення сфери діяльності недержавних організацій – сприяють долученню до соціально спрямованої діяльності

нових суб'єктів, з якими може і повинен співпрацювати соціальний працівник задля вирішення професійних завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання професійної підготовки соціальних працівників, її змісту, характеристик професійної компетентності представлені у науковому доробку вітчизняних і зарубіжних учених в різноманітних аспектах цієї проблеми: 1) теорія та методологія професійної діяльності в соціальній сфері (В.Бех, М.Лукашевич, В.Туленков [1], О.Горпинич [2], Н.Сейко [3], І.Зверева [4], Н.Павлик [5] та ін.); 2) компетентнісні засади професійної підготовки соціальних працівників (О.Олех [6], Л.Романовська [7], С.Ситняківська [8], Н.Тимошенко [9], Н.Троценко [10] та ін.); 3) особливості змісту підготовки соціальних працівників у ЗВО (Р.Вайнола [11], А.Капська [12] та ін.); 4) інновації в реалізації форм і методів навчання соціальних працівників (І.Мельничук [13], Т.Петроцько [14], В.Поліщук [15], І.Савельчук [16] та ін.); 5) зміст та основні характеристики фандрейзингової діяльності в соціальній сфері (О.Комаровський [17], В.Огородник [18], Н.Солом'янюк [19] та ін.).

Водночас поза увагою науковців залишаються теоретичні й методичні засади проєктної діяльності майбутніх соціальних працівників, зокрема, у галузі соціального фандрейзингу як особливої інноваційної форми професійної діяльності в соціальній сфері. У зв'язку з цим визначено **мету статті** – встановлення змісту і значення студентських фандрейзингових

проектів у системі професійної підготовки соціальних працівників у ЗВО.

Методи дослідження. У ході підготовки статті було використано сукупність методів: теоретичних – аналізу, синтезу, порівняння, класифікації – з метою наукового аналізу проблеми студентського проектування в галузі соціального фандрейзингу; ідеалізації та моделювання – з метою побудови комплексу практичних завдань для студентів спеціальності 231 Соціальна робота, що визначають формування практичних вмінь і навичок майбутніх соціальних працівників у сфері фандрейзингової діяльності.

Виклад основного матеріалу. В освітніх програмах напряму підготовки «Соціальна робота» (бакалаврського й магістерського рівнів) навчальна дисципліна «Соціальний фандрейзинг» зустрічається досить рідко. З визначених нами (за методом випадкової вибірки) й проаналізованих 12 ОП «Соціальна робота» у різних ЗВО фандрейзингові знання надаються студентам лише у Житомирському державному університеті імені Івана Франка (3,5 кредитів, 105 годин) та Бердянському державному педагогічному університеті (3 кредити, 90 годин). Близькими за змістом навчальних і робочих програм до курсу «Соціальний фандрейзинг» можна вважати навчальні дисципліни «Організація благодійної діяльності» (Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія), «Соціальна робота в «третьому секторі»» (Донбаський державний педагогічний університет), «Соціальне партнерство» (НУ «Одеська політехніка»), «Проектні технології в соціальній роботі» (НТТУ «Київська політехніка») та деякі інші.

Фандрейзинг – з англ. Fundraising, дослівно «пошук коштів» або ж «збільшення коштів» – це різновид професійної діяльності соціальних працівників, спрямований на реалізацію соціальних проектів за допомогою мобілізованих фінансових та інших ресурсів. Означена діяльність вимагає спеціально сформованих професійних знань і навичок фандрейзера, а також розвинених особистісних якостей фахівця, що можуть вплинути на обсяг, комплекс, алгоритм надання названих ресурсів у процесі планування, реалізації та звітності про соціальний проект. Основні принципи фандрейзингової діяльності у соціальній сфері – чесність, повага, цілісність, емпатія, прозорість. Ці принципи тісно пов'язані з етичними стандартами діяльності фандрейзера, які мають бути сформовані у студентів у процесі їхньої професійної підготовки: 1) добровільність, повноцінність та рівноправність участі у фандрейзинговій діяльності; 2) неприйнятність залучення до означеної діяльності організацій та осіб деструктивного, окультного, кримінального характеру; 3) узгодження з донором будь-яких змін організаційного та фінансового характеру; 4) право

донора на анонімність участі в соціальних проектах; 5) прозорість інформації щодо використання коштів та інших ресурсів; 6) неприпустимість маніпулювання та нав'язування думки донорам, та ін.

Процедура фандрейзингової кампанії передбачає формулювання ідеї, проектування бюджету, комунікації з донорами, реалізацію проекту, підготовку звітності. Всі означені дії мають бути теоретично засвоєні студентами, і практично реалізовані у форматі квазіпрофесійної фандрейзингової діяльності.

У процесі вивчення курсу соціального фандрейзингу студенти мають скласти цілісне уявлення про цей вид професійної діяльності із залучення коштів та інших матеріальних і нематеріальних ресурсів для розробки й впровадження соціальних проектів. Майбутні соціальні працівники повинні отримати сукупність знань про теорію фандрейзингу, основні технології фандрейзингової діяльності, підходи, методи і техніки її здійснення, а також про найефективніші стратегії реалізації фандрейзингових проектів у соціальній сфері. Основними професійними вміннями фандрейзерів у соціальній сфері мають стати інформаційні (здатність самостійно опрацювати великі масиви реальної й віртуальної інформації), операційні (вміння працювати з донорами), проектувальні (здатність розробляти актуальні фандрейзингові проекти щодо різних груп клієнтів та соціальних об'єктів), рефлексивні (вміння здійснювати кількісну та якісну оцінку результатів фандрейзингу та ін.). До найбільш ґрунтовних і важливих особистісних якостей соціального працівника як фандрейзера належить уважність до деталей, критичне мислення, здатність логічно й системно діяти, багатозадачність. Таким чином, з означеної сукупності знань, вмінь і навичок, а також особистісних якостей соціального працівника складається його *фандрейзингова компетентність*.

На нашу думку, формування означеної компетентності тісно пов'язано зі сформованістю у студентів навичок *проектної діяльності* в соціальній сфері. Тому алгоритм розробки змісту практичних занять з навчальної дисципліни «Соціальний фандрейзинг» змістовно нагадує проектування студентами реальних соціальних проектів, та розробку їх фандрейзингового ресурсного забезпечення. Методична карта курсу практичної підготовки складається з дев'яти практичних занять, з яких, якщо виключити вступне заняття та підсумкове, всі інші мають на меті поступову розробку конкретних соціальних проектів та їх ресурсне забезпечення відповідно до обраної студентами тематики, ідеї та очікуваних результатів.

Наведемо приклади завдань для майбутніх соціальних працівників, які мають бути ними виконані в курсі практичних занять з соціального фандрейзингу.

Практичне заняття №1.

Завдання №1. Сформулюйте нестандартні визначення провідних понять і термінів фандрейзингу (три поняття на вибір): *Бенефіціар, Благодійна діяльність, Благодійний грант, Благодійник, Благодійна пожертва, Волонтер, Грант, Донори, Заявка, Заявник, Контрибутор, Контрибуція, Культивација, Меценатська діяльність, Некомерційна (неприбуткова) організація, Програма, Проект, Спонсор, Філантроп.*

Завдання №2. Наведіть три провідні, на Вашу думку, відмінності між поняттями (на вибір одне протиставлення): *Меценат – філантроп; Спонсор – меценат; Благодійник – спонсор; Волонтер – філантроп.*

Результати подайте у таблиці.

Практичне заняття №2.

Завдання №1. За результатами перегляду виступу Кари Логан Берлін (платформа Ted Talks, https://www.ted.com/talks/kara_logan_berlin_3_ways_to_be_a_more_effective_fundraiser) проаналізуйте визначені спікеркою шляхи успішної фандрейзингової діяльності та визначте Ваш особистий рейтинг основних рис, які повинен мати фандрейзер (від 1 до 10). Результати подайте у таблиці. Поясніть Ваш рейтинг, виходячи з власного бачення діяльності фандрейзера

Основні особистісні риси, які мають бути притаманні фандрейзеру	Присвоєний рейтинг
....	...

Завдання №2. Складіть власний етичний кодекс фандрейзера (5-6 позицій, виходячи з реальної соціальної і фандрейзингової ситуації в Україні). Результати подайте у таблиці. Наведений перелік обґрунтуйте.

№	Перелік позицій власного етичного кодексу фандрейзера
1	...

Практичне заняття №3.

Завдання №1. Оберіть п'ять ефективних, на Вашу думку, ідей для фандрейзингової кампанії. Опишіть означені ідеї обсягом до 300 знаків (два речення).

Завдання №2. Визначені Вами у завданні №1 ідеї впишіть до таблиці й охарактеризуйте ці ідеї за поданими в таблиці характеристиками.

Ідея для фандрейзингу	Чому це є проблемою?	Коли з'явилася ця проблема?	Кого стосується ця проблема?	Як проявляє себе ця проблема?

Практичне заняття №4.

Завдання №1. Для розробки грантового проекту Вам необхідно провести опитування, яке б дало змогу визначити, наскільки актуальною є Ваша ідея та яким чином можна зібрати ресурси для її реалізації. Складіть опитувальник на п'ять питань для визначеної Вами групи респондентів за поданою нижче схемою: 1. Звернення до респондентів. 2. Питання закритого типу (2 питання). 3. Питання відкритого типу (2 питання). 4. Питання рейтингового типу (1 питання).

Завдання №2. Розробка інформаційних продуктів на підтримку проекту. Для підтримки Вашого проекту в громаді Вам необхідно розробити інформаційні (в тому числі віртуальні) продукти – веб-сторінки, інформаційні буклети, газетні й журнальні статті, блоги тощо.

Розробіть флаер для роздачі під час масового міського свята з метою інформування населення про благодійну акцію, присвячену реалізації ідеї Вашого проекту. Нижче подайте макет такого флаера у форматі А5, виконаний у форматі Power Point або Word (на вибір).

Практичне заняття №5.

Завдання №1. (для самостійного виконання в позааудиторних умовах). Для розробки успішного проекту Вам необхідно уявляти реальний стан поінформованості суспільства й місцевої громади про обрану Вами проблему та ідею (оберіть одну з представлених Вами у Завданні №1, практичне заняття №2). З цією метою виконайте такі завдання:

- 1) з'ясуйте, які веб-сайти та інші Інтернет-ресурси прямо стосуються обраної Вами проблеми дослідження і подайте нижче їх список і назви;
- 2) визначте, наскільки активно обговорюється обрана Вами ідея в соціальних мережах і як її оцінюють учасники обговорення. Подайте нижче характеристику цього обговорення;
- 3) визначте, які місцеві чи загальноукраїнські засоби масової інформації висвітлюють матеріали, прямо пов'язані з Вашою ідеєю і проблемою. Прокоментуйте дві статті (повідомлення, дописи) в ЗМІ, присвячені цій ідеї.

Практичне заняття №6.

Завдання №1. 1) з виділених Вами на попередньому занятті ідей для фандрейзингового проекту виділіть одну, за якою Ви будете розробляти благодійний проект з метою подання на грантову підтримку; 2) сформулюйте мету і завдання майбутнього проекту; 3) складіть перелік найважливіших, на Вашу думку, можливих донорів для фандрейзера, який переслідує мету збору коштів для визначеної Вами однієї соціальної мети; 4) напишіть лист до потенційного донора – регіонального, зарубіжного, міжнародного, приватного чи державного (до 200 слів).

Завдання №2. Викладіть коротку анотацію проекту за такою структурою: на яку цільову групу орієнтований проект, в чому полягає його суспільна\регіональна\місцева\особистісна значущість, які власні ресурси і досвід Вашої організації або Вас як фандрейзера дадуть можливість успішно реалізувати мету і завдання проекту.

Завдання №3. Сформулюйте очікувані результати\результат Вашого проекту на рівні суспільства\регіону\громади\особистості.

Практичне заняття №7.

Завдання №1. Складіть робочий план фандрейзингового проекту, використовуючи його основні етапи реалізації, і викладіть цей план у нижче поданій таблиці.

Основні заходи проекту	Час реалізації проекту\вартість			

Завдання №2. Спроектуйте бюджет Вашого проекту за основними статтями витрат ресурсів. Впишіть статті витратків у нижче подану таблицю й оцініть їх відповідно до мети, завдань, етапів проекту та планованих заходів під час його реалізації.

Перелік статей витрат і ресурсів	Складові означених статей витрат	Орієнтовні кошти, очікувані від донора (гранту)

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, нами обґрунтовано необхідність та зміст студентських фандрейзингових проектів у системі професійної підготовки соціальних працівників у ЗВО. На підставі аналізу численних освітніх програм напряму підготовки 231 Соціаль-

на робота (бакалаврського та магістерського рівнів) сформульовано висновок про нестачу навчальних дисциплін з соціального фандрейзингу в змісті професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери. Визначено основні принципи, етичні вимоги й сутність фандрейзингової діяльності соціальних

працівників у сфері соціального захисту різних груп клієнтів. Представлено процедуру й алгоритм розробки студентами навчальних проєктів у процесі вивчення ними навчальної дисципліни «Соціальний фандрейзинг» (формування ідеї, проєктування бюджету, комунікація з донорами, реалізація проєкту, підготовка звітності). Схарактеризовано су-

купність професійних знань, вмій (інформаційних, операційних, проєктувальних, рефлексивних) та soft skills у процесі розвитку у студентів фандрейзингової компетентності. Наведено приклади завдань з практичних занять до курсу соціального фандрейзингу, з багаторічного досвіду викладацької діяльності авторів.

Список використаної літератури

1. Бех В.П., Лукашевич М.П., Туленков М.В. *Соціальна робота і формування громадянського суспільства*: монографія. Київ: НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2008. 599 с.
2. Горпинич О.В. Соціальна робота в Україні: стан та перспективи розвитку. *Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія № 11. Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління*. 2004. № 1 (23). С.67–74.
3. Сейко Н.А. Методологічні проблеми дослідження добродійності в історії освіти. *Освіта та педагогічні науки*. 2012. № 1 (150). С.63–70.
4. *Енциклопедія для фахівців соціальної сфери*. За заг. ред. І.Д.Звереві. Київ, Симферополь: Універсум, 2012. 536 с.
5. Павлик Н.П. Логіко-структурний аналіз проблеми якісної професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів. *Освіта та педагогічна наука*. 2012. № 2. С.69–74.
6. Olech O. Praca socjalna a inne profesje: punkty styczne i rozłączne. *Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Między służbą społeczną a urzędem*. Warszawa: Instytut spraw publicznych, 2002. S.12–28.
7. Романовська Л.І. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до професійної діяльності та позитивні тенденції такого процесу в Україні. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*. 2013. № 2 (8). С.224–227.
8. Ситняківська С.М. Специфіка підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери у вітчизняній вищій школі. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2018. Вип.4. С.195–200.
9. Тимошенко Н.С. Етапи професійного зростання соціальних працівників в системі неперервної освіти. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2014. №4. С. 155-164.
10. Троценко Н.С. *Професійне самовдосконалення соціальних працівників у ресурсних центрах*. Луганськ: ЛНУ, 2012. 243 с.
11. Вайнола Р.Х. *Особистісний розвиток майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки*: монографія. Запоріжжя: ХНРБЦ, 2008. 460 с.
12. Капська А.Й. Деякі аспекти професійної підготовки соціальних педагогів і соціальних працівників. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету ім.О.Довженка*. 2010. № 15. С.12–16.
13. Мельничук І.М. *Теорія і методика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників засобами інтерактивних технологій у вищих навчальних закладах*. Тернопіль: ТНПУ, 2011. 585 с.
14. Петрочко Т.В. *Професійна підготовка соціальних працівників до роботи (з досвіду роботи)*. Київ: НПУ ім.М.Драгоманова, 2001. 47 с.
15. Поліщук В.А. Соціальний педагог у сфері професійної діяльності. *Вісник Луганського державного педагогічного університету імені Тараса Шевченка*. 2001. № 1. С.153–161.
16. Савельчук І.Б. Підготовка соціальних працівників за сучасних умов: інноваційні тенденції. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2016. Вип.1 (83). С.120–125.
17. Комаровський О.В. *Фандрайзинг у питаннях, відповідях та цитатах*: навчальний посібник. Луганськ: ЛНПУ, 2007. 54 с.
18. Огородник В.О. Фандрайзинг – інструмент активізації соціально-відповідальної взаємодії суб'єктів суспільних відносин. *Економіка і організація управління*. 2014. Вип.1-2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2014_1-2_30. (дата звернення: 05.01.2021).
19. Солом'янюк Н.М. Фандрайзинг як технологія реалізації соціального плану маркетингу. *Економічний форум*. 2014. № 3. С.195–202.

References

1. Bekh, V.P., Lukashevich, M.P., Tulenkov, M.V. (2008). *Sotsialna robota i formuvannia hromadianskoho suspilstva* [Social work and the formation of civil society]. NPU Dragomanov National Pedagogical University. [in Ukrainian].
2. Gorpinich, O.V. (2004)ю *Sotsialna robota v Ukraini: stan ta perspektivy rozvytku* [Social work in Ukraine: state and prospects of development]. *Scientific journal of M.Dragomanov NPU. Series № 11. Sociology. Social work. Social pedagogy. Management, 1* (23), 67–74. [in Ukrainian].
3. Seiko, N.A. (2012). *Metodolohichni problemy doslidzhennia dobrochynnosti v istorii osvity* [Methodological problems of charity research in education history]. *Education & pedagogical sciences, 1* (150), 63-70. [in Ukrainian].
4. Zvereva, I. (2012). *Entsyklopediia dlia fakhivtsiv sotsialnoi sfery* [Encyclopedia for social workers]. Universum. [in Ukrainian].
5. Pavlyk, N.P. (2012). *Lohiko-strukturnyi analiz problemy yakisnoi profesiinoi pidhotovky maibutnykh sotsialnykh pedahohiv* [Logical and structural analysis of the problem of quality professional training of future social pedagogues]. *Education and pedagogical science, 2*, 69–74. [in Ukrainian].
6. Olech, O. (2002). *Praca socjalna a inne profesje: punkty styczne i rozłączne. Pracownicy socjalni i praca socjalna w Polsce. Między służbą społeczną a urzędem (pp.12–28)*. Instytut spraw publicznych. [in Polish].
7. Romanovska, L.I. (2013). *Pidhotovka maibutnykh sotsialnykh pedahohiv do profesiinoi diialnosti ta pozytyvni tendentsii takoho protsesu v Ukraini* [Training of future social pedagogues for professional activity and positive tendencies of such process in Ukraine]. *Collection of scientific works of Khmelnytsky Institute of Social Technologies of the University "Ukraine", 2* (8), 224–227. [in Ukrainian].
8. Sytniakivska, S.M. (2018). *Spetsyfika pidhotovky maibutnykh fakhivtsiv sotsialnoi sfery u vitchyzniani vshchii shkoli* [Peculiarities of training future social sphere specialists in the domestic high school]. *Bulletin of Zhytomyr Ivan Franko State University, 4*, 195–200. [in Ukrainian].
9. Tymoshenko, N.E. (2014). *Etapy profesiinoho zrostantia sotsialnykh pratsivnykiv v systemi neperervnoi osvity* [Stages of professional growth of social workers in the system of continuing education]. *Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University, 4*, 155–164. [in Ukrainian].
10. Trotsenko, N.E. (2012). *Profesiine samovdoskonalennia sotsialnykh pratsivnykiv u resursnykh tsentrakh* [Professional self-improvement of social workers in resource centers]. Luhansk National University. [in Ukrainian].
11. Vainola, R.H. (2008). *Osobystisnyi rozvytok maibutnoho sotsialnoho pedahoha v protsesi profesiinoi pidhotovky* [Personal development of the future social pedagogue in the process of professional training]. KhNRBC. [in Ukrainian].
12. Kapska, A.J. (2010). *Deiaki aspekty profesiinoi pidhotovky sotsialnykh pedahohiv i sotsialnykh pratsivnykiv* [Some aspects of professional training of social pedagogues and social workers]. *Bulletin of Glukhiv National Pedagogical University named*

- after O.Dovzhenko, 15, 12–16. [in Ukrainian].
13. Melnichuk, I.M. (2011). *Teoriia i metodyka profesiinoi pidhotovky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv zasobamy interaktyvnykh tekhnologii u vyshchyykh navchalnykh zakladakh* [Theory and methods of professional training of future social workers by means of interactive technologies in higher educational institutions]. TNPU. [in Ukrainian].
 14. Petrochko, T.V. (2001). *Profesiina pidhotovka sotsialnykh pratsivnykiv do roboty (z dosvidu roboty)* [Professional training of social workers for work (from work experience)]. Dargomanov National Pedagogical University. [in Ukrainian].
 15. Polishchuk, V.A. (2001). Sotsialnyi pedahoh u sferi profesiinoi diialnosti [Social pedagogue in the field of professional activity]. *Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko State Pedagogical University, 1*, 153–161. [in Ukrainian].
 16. Savelchuk, I.B. (2016). Pidhotovka sotsialnykh pratsivnykiv za suchasnykh umov: innovatsiini tendentsii [Social workers training in modern conditions: innovative trends]. *Bulletin of Zhytomyr Ivan Franko State University, 1* (83), 120–125. [in Ukrainian].
 17. Komarovskiy, O.V. (2007). *Fandraizynh u pytanniakh, vidpovidiakh ta tsytatakh* [Fundraising in questions, answers and quotes]. LNPU. [in Ukrainian].
 18. Ogorodnik, V.O. (2014). Fandraizynh – instrument aktyvizatsii sotsialno-vidpovidalnoi vzaємodii sub`iektiv suspilnykh vidnosyn [Fundraising – enhancing the socially responsible interaction of public relations]. *Economics and management organization, 1-2*. http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2014_1-2_30. [in Ukrainian].
 19. Solomyanyuk, N.M. (2014). Fandraizynh yak tekhnolohiia realizatsii sotsialnoho planu marketynhu [Fundraising as a technology for implementing a social marketing plan]. *Economic forum, 3*, 195–202. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 10.10.2021 р.
Стаття прийнята до друку 15.10.2021 р.

Pavlyk Nadiia

Doctor of Science (Pedagogy), Associate Professor
Department of Social Technologies
Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine

Seiko Nataliia

Doctor of Science (Pedagogy), Full Professor
Department of Social Technologies
Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine

Syntniakivska Svitlana

Doctor of Science (Pedagogy), Associate Professor
Department of Social Technologies
Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine

STUDENTS' FUNDRAISING PROJECTS IN THE SYSTEM OF FUTURE SOCIAL WORKERS PROFESSIONAL TRAINING

Abstract. The need for the development and content of students' fundraising projects in the system of social workers professional training is substantiated. Based on the analysis of educational programs in the field 231 Social work (BSW and MSW), a conclusion is formulated on the lack of subjects on social fundraising in the content of social workers training. The basic principles, ethical requirements and essence of fundraising activity of social workers in the field of social protection of various groups of clients are defined. It is concluded that this activity requires specially formed professional knowledge and skills of a fundraiser, as well as developed personal qualities of a specialist capable to affect the volume, complex, algorithm of providing these resources in the planning, implementation and reporting of a social project. The content of knowledge, skills and abilities of social workers on fundraising design is clarified. The procedure and algorithm for students to develop educational projects in the process of studying the subject «Social Fundraising» (idea formulation, budget design, communication with donors, project implementation, reporting) are presented. The scope of knowledge, skills (informational, operational, design, reflective) and soft skills in the process of development of students' fundraising competence is characterized. Examples of tasks on practical classes on social fundraising are given. Tasks are aimed at forming students' theoretical knowledge of the course «Social Fundraising» (knowledge of basic concepts, principles and ethical norms of fundraising activities in the social sphere), as well as practical skills (development of fundraising projects related to socially vulnerable segments of the population; opinions on the feasibility of implementing a social project in the local or global dimension, creating a database of potential donors of a social project, developing a budget and chronology of the project, organizing appropriate communications with potential donors, etc.).

Key words: fundraising; social worker; social project; budget; donor.